

Az 1928. évi XL. törvénycikk jogintézményeinek megjelenése napjaink nyugdíjbiztosítási rendszerében

Absztrakt

Előadó:

Lados Dóra Rozália

PhD hallgató

SZTE – ÁJTK

Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék

Konzulens:

Prof. Dr. Hajdú József

tanszékvezető egyetemi tanár

SZTE – ÁJTK

Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék

A kötelező nyugdíjbiztosítás hazánkban – hasonlóan a betegbiztosításhoz – német mintára jött létre, annak elvei mentén, és szabályozási elemeit figyelembe véve. Az 1928. évi XL. törvénycikk az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról a mellett, hogy 1928. január 1-től a társadalom széles köre számára kötelezővé tette a nyugdíjbiztosítást, olyan időtálló jogintézményeket vezetett be, amelyek jelentős része fellelhetőek napjaink nyugdíjrendszerében is, illetve annak reformja során követendő példaként szolgálhatnak.

A törvénycikk – amellyel kettévált a nyugdíjbiztosítás és az egészségbiztosítás – a nyugdíjrendszer működtetését várományfedezeti elv szerint valósította meg, amely bár figyelembe vette a szolidaritás elvét, a szociális szempontokat oly módon kívánta érvényesíteni, hogy a fedezeti egyensúly ne kerüljön veszélybe.

Bár napjaink hatpilléres nyugdíjbiztosítási rendszere széttagolt, az 1928. évi XL. törvénycikk szabályozási elemei és elvei a kötelező nyugdíjbiztosításról, a magánnyugdíjpénztárakról, és az önkéntes kölcsönös biztosítópénztárakról szóló jogszabályokban is megjelennek. Alaptörvényünk a szociális biztonsághoz való jog garanciáit csökkentette azáltal, hogy Magyarország csak „törekszik” arra, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson, nem pedig „jogként” határozza meg a szociális biztonsághoz való jogot. Az Alkotmánybíróság eddigi joggyakorlatából azonban megállapítható, hogy az Alkotmányban meghatározott szociális biztonsághoz való jogot nem alanyi jogként értelmezte, hanem állami feladatként. Ennek ellenére az Alaptörvény az anyagi jogi garanciákat erősíteni kívánja azáltal, hogy alkotmányos szintre emeli a „fenntartható költségvetési gazdálkodás elvét” azon oknál fogva, hogy a szociális biztonsághoz való jog megteremtéséhez nem csak jogi garanciákra, hanem pénzügyi fedezet megteremtésére is szükség van.

Mindezekből következően álláspontom szerint szükséges – az öngondoskodás megteremtésének elősegítése mellett – a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerben az önkéntes részvétel lehetőségének bővítése, kiterjesztése. Ennek lehetséges eszköze lehet az 1928. évi XL. törvénycikk jogintézményeinek a társadalombiztosítási nyugdíjrendszerbe építése: az önkéntes biztosítás, az önkéntesen magasabb szolgáltatásra biztosítás, és az önkéntes többletbiztosítás lehetővé tétele.

Végső soron napjaink nyugdíjrendszerének kialakítása során is a cél hasonló, mint 1928-ban: „A társadalom erősítése... elsősorban az állam érdeke és feladata... a dekomponáló erőkkkel szemben sikerrel csak akkor mérkőzhetik, ha megelőzi... támogatja a közösség elvét képviselő, szolidarizmus jegyében fogant szociális intézményeket...”[Indokolás az öregség, rokkantság, özvegység és árvaság esetére szóló kötelező biztosításról szóló törvényjavaslatához]